

KRYZYS W ITALII - NIEMCY ROZPOCZYNAJĄ OKUPACJĘ WŁOCH.

Wypadki we Włoszech toczą się błyskawicznie. Rząd marsz. Badoglio uważany jest i przez naród włoski i przez sprzymierzonych za przejściowy. Naród włoski demonstruje za pokojem i musi go otrzymać, w przeciwnym razie wybuchnie rewolucja. Odnosi się wrażenie, że Badoglio likwidując faszyzm, chce przygotować klimat polityczny do powrotu demokracji, która znajdzie szybko wspólny język z aliantami; poza tym chciałby przez kunktatorstwo w decyzji kapitulowania, wytargować jaknajkorzystniejsze warunki kapitulacji. Musi mieć również pewien okres czasu na wycofanie z Francji 6-ciu i z Bałkanów 30-tu dywizji włoskich. Rachuby na targi ze sprzymierzonymi są błędną kalkulacją, bowiem Waszyngton urzędowo oświadczył, że od marsz. Badoglio będzie się żądało bezwzględnej kapitulacji jako wstępnego warunku do zawarcia pokoju. Potwierdził to premier Churchill w swej mowie wygłoszonej przed Izłą Gmin. "Anglia przyjęła z wielkim zadowoleniem - oświadczył - wiadomość o upadku jednego z głównych zbrodniarzy wojennych. Upadek Mussoliniego - to zupełne rozwalenie się faszyzmu". Przypomniał dalej zdradzieckie uderzenie Mussoliniego na Francję w chwili jej upadku, sądził on bowiem, że Anglia zostawszy sama - zginie. W ciągu przewlekłej wojny Włochy straciły kolonie i Sycylię, a wojna stoi u bram Italii. Armie sprzymierzone mają ogromną przewagę na lądzie, w powietrzu, los Italii zależy dziś od woli włoskiego narodu. "Wiem, że naród włoski pragnie skończyć wojnę i stworzyć ustroj oparty na dawnej podstawie demokratyczno-parlamentarnej. Czego zaś życzą sobie Niemcy - wiemy. Pragną oni uczynić z Włoch przedpole obrony i rzucić na Italię ciężką wojnę, aby trzymać ją jaknajdłużej z daleka od Niemiec. Jeśli Włochy pójdą za Hitlerem, przeniesiemy wojnę na teren Italii, zaatakujemy ją całą potęgą z wszystkich stron. Odpowiednie instrukcje są wojskom wydane. Mówiąc o nowym rządzie włoskim stwierdził, że ponosi on wielką odpowiedzialność za losy swego narodu. "Na decyzję rządu Włoch nie chcemy mieć innego wpływu poza naciskiem naszych armii. Nie chcemy obalać ich struktury politycznej, gdy znajdują się w stanie wielkich wstrząsów. We Włoszech mogą zajść wielkie zmiany. Wtrącając się w proces wewnętrzny Włoch, z wyzwolenia - jakie przynosimy Włochom, mogłoby wzrosnąć niezadowolenie czy nawet nienawiść. Nie chcemy kierować narodem, który zasłużył sobie na to, by sam swoimi sprawami kierować. Najśluszniej jest pozostawić Włochom swobodę załatwiania swych spraw. Nowy rząd włoski nie zwrócił się dotąd do nas, podtrzymujemy przeto decyzję zalania Włoch ogniem i żelazem. Jeśli ma nastąpić bezwarunkowa kapitulacja, dobrem by było i dla nas i dla Włoch, by nie następowała ona stopniowo, lecz odbyła się jako akt jednorazowy". Omówiwszy sytuację Niemiec - których armia jest jeszcze silna, zakończył mówiąc, że "celem naszym ostatecznym i niezmiennym jest zniszczenie hitleryzmu i złamanie niemieckiej maszyny wojennej. Naszym głównym zadaniem są nie Włochy lecz Niemcy. O tem pamiętać musimy, rozpatrując kwestię włoską".

A "kwestia włoska" rozwija się w sposób katastrofalny dla Niemiec. Przedstawiany wypadki w chronologicznym ich przebiegu - w Mediolanie demonstranci zdemolowali gmach dziennika "Popolo d'Italia". Vittorio Gayda został aresztowany. Niemcy i Japończycy oblegają swe konsulaty dla uzyskania wiz wyjazdowych. Gestapowcy uciekają lub wstępują do niemieckiego wojska. Sekretarz partii faszystowskiej Scorza został aresztowany, prezydent senatu usunięty, w jego miejsce mianowany jeden ze starszych admirałów. W turyńskim dzienniku "Stampa" organizacje antyfaszystowskie ogłosiły swą odezwę. Urzędnicy zrywają ze swych mundurów emblematy faszystowskie, lud czyni to samo na ulicach i gmachach. Manifestacje za pokojem przybierają na sile. W Mediolanie i Turynie trwa strejk powszechny. Olbrzymi wiec antyfaszystowski uchwalili rezolucja przesłaną rządowi, w której stwierdza, że obecny rząd jest tylko przejściowym i naród włoski żąda dania mu możności wyrażenia swej woli w sprawach państwowych. Podstawowym warunkiem tego jest swoboda słowa. Gdy rząd Badoglio przeprowadzał zmiany - zdaniem społeczeństwa - zbyt wolno, akcja demonstracyjna przybrała na sile. Tłumy rozpoczęły plądrowanie pałaców dygnitarzy faszystowskich przy zupełnej obojętności policji. Grupy faszystów były oblegane w domach partyjnych. Nie pomogło zagrożenie przez komendanta Turynu karą śmierci za zakłócenie spokoju. Wtedy rząd uchwalili rozwiązanie partii faszystowskiej i najwyższej Rady Faszystowskiej, której wszystkim członków

aresztowano. Skasowano trybunały specjalne, przekazując ich funkcje sądom wojskowym. Rozwieszono następnie Izbę Korporacyj ogłaszając, że wybory do parlamentu odbędą się w cztery miesiące po zakończeniu działań wojennych. Badoglio nakazał zwolnienie więźniów politycznych i uwieszenie szeregu przywódców faszystowskich. Usunięto z miast włoskich faszystowskich prefektów. Były sekretarz partii Farinacci uciekał do Szwajcarii, przychwycono go w Como i aresztowano. Grozi mu proces o zdradę stanu. W Mediolanie komendant miasta gen. Canare nakazał wojsku rozproszenie demonstrantów, wojsko odmówiło strzelania do rodaków. Wtedy Badoglio usunął gen. Canare, mianując w jego miejsce gen. Rugero. Strejk w Mediolanie nie został skończony i minister skarbu Battolini przybył do miasta dla układów ze strejkującymi. Strejk objął koleje w północnych Włoszech, ustała więc komunikacja kolejowa. Ostatnio tłumy kobiet demonstrowały w Mediolanie za pokojem. Obalono pomnik Mussoliniego na Piazza Littorio i wleczono go po ulicach. Ostatnio zarządzono areszt domowy Mussoliniego, a faszyci wędrują tłumnie do obozów koncentracyjnych. Zaaresztowano również usuniętych prefektów. Faszyzm zakończył ostatecznie swój niesławny żywot.

Do orędzi - skierowanych do narodu włoskiego przez Roosevelta i Churchilla, dołączył się gen. Eisenhower z odezwą radiową. Złożył on serdeczne życzenia ludowi włoskiemu i domowi królewskiemu z powodu uwolnienia Włoch od faszyzmu, który chciał z Italii uczynić narzędzie wojny w rękach niemieckich i doprowadził kraj do zguby. Główna przeszkoda na drodze do pokoju upadła. Jedyną pozostałą przeszkodą są wojska niemieckie, znajdujące się we Włoszech. "Pragniecie pokoju - mówi - my chcemy ten pokój dać. Wiedźcie o tem, że obsadzenie przez nas kraju pozbawione jest surowości. Wasi urzędnicy i pracownicy wrócą swobodnie do swych prac. Jeśli oddacie nam jeńców, sprzymierzonych, a nie wyślecie ich do Niemiec, jeńcy włoscy będą mogli wrócić do swych rodzin, które ich z utęsknieniem oczekują".

Niemcy, zdając sobie sprawę z tego, że kapitulacja Włoch jest kwestią dni, zabezpieczają się i - jak donoszą ostatnie komunikaty - wojska ich okupowały Triest, Fiumę i cały półwysep Istrii. W porcie Fiume zajęli 5 włoskich łodzi podwodnych.

Z TEATROW WOJNY.

ZACHOD. - W ciągu ostatnich 5-ciu dni setki eskadr RAF i USA dokonały najcięższych w tej wojnie nalotów na Niemcy. W ciągu 120-tu godzin zrzucono na Hamburg w siedmiu dniennych i nocnych nalotach 9.000 ton bomb. Hamburg pali się bez przerwy od 6-ciu dni. Na Essen zrzucono za 50 minut ponad 2.000 ton bomb. Chmury dymu sięgały na wysokość 7.000 metrów. Latające fortece oraz formacje ciężkich bombowców brytyjskich atakowały w dzień lub w noc kilkakrotnie Kilonię, Rostock, Amsterdam, Kolonię, Gandawę, Wilhelmshafen, Wesemünde i Warnemünde. Wykonano 2 ciężkie naloty dzienne na Kassel i Aschersleben, zrzucając ogromne ładunki bomb. Straty aliantów w tych operacjach wyniosły 128 maszyn. O ilości bombowców biorących udział w operacjach najlepiej świadczy stosunek strat, wynoszący tylko 3%. W walkach nad Rzeszą zestrzelono w tym czasie ponad 200 myśliwców wroga.

SYCYLIA. - Armie sprzymierzonych robią stałe postępy. Na zachodnim odcinku Amerykanie zajęli 7 miast w tym Nicosię i Agiro, zbliżając się do San Stefano, głównej bazy prawego skrzydła wojsk niemieckich. Na środkowym odcinku Kanadyjczycy spychają Niemców na północno-zachodnie podnóża Etny. 3-ma armia kontynuuje nacisk na odcinku Catanii. Ciężkie naloty na lotniska południowych Włoch. Flota ostrzeliwała nadbrzeżne włoskie linie kolejowe. Sycylia jest prawie wyłącznie broniona przez wojska niemieckie.

WSCHOD. - Walki pod Orłem osiągnęły szczyt gwałtowności. Wojska sowieckie zdobyły ponad 200 miejscowości i otoczyły Orzeł pierścieniem z trzech stron, zbliżając się na 15 km. do miasta. Posiłki niemieckie rzucane są w bój bez przerwy. Hitler nakazał wojskom bronić Orła za wszelką cenę.

OSTATNIE WIADOMOŚCI Z DNIA 31. bm. - godz. 3.30 rano.

- Ostatniej nocy operowały nad Niemcami wielkie formacje bombowców sprzymierzonych.
- Prez. Roosevelt ostrzegł wszystkie państwa neutralne przed udzieleniem schronienia Mussoliniemu, Hitlerowi i wszystkim innym przywódcom faszystowskim i niemieckim.
- U wasali osi wznaga się kryzys wewnętrzny. Gabinet węgierski odbył posiedzenie, na którym odrzucono żądanie Hitlera zastąpienia wojsk włoskich na Bałkanach przez wojska węgierskie. W Bułgarii i Rumunii demonstracje z rozrzucaniem ulotek żądających pokoju. W parlamencie bułgarskim b. przewodniczący Sobrania Muszanoff, poparty przez innych posłów, zażądał wyciągnięcia wniosków z wypadków włoskich, ustąpienia proniemieckiego rządu Filoffa i zmiany linii polityki zagranicznej. Na ulicach Sofii i miast bułgarskich tłumy ludności demonstrują przeciw Niemcom.

NA FUNDUSZ PRASY : "Ptak"-100, "Wiedenska"-20, "Kruk"-100, "Gacek"-50, "Etiop"-papier i 10 matryc, "Artur Blacha"-100, "Wujek"-50, "Sympatyczka"-30, "Zbych"-30, "Mundek" 30, "Zółty"-25, "Czarnota"-10, "Orion"-20, "Iskra"-20, .

KARNAWAŁOWY CEZAR.

Padł pierwszy z dyktatorów. Padł pod ciosami oręża sprzymierzonych. Wyśmiewane i pogardzane przez niego Demokracje, zadały śmiertelny cios temu - największemu ze współczesnych - histrionowi i kabotynowi. Podzwonem - są entuzjastyczne objawy radosnego uniesienia, jakim ludność Sycylii wita wojska alianckie, demonstracje antyfaszystowskie Włochów w macierzystym kraju i strzały, padające w starciach żołnierzy włoskich z niemieckimi "sojuznikami". Doprowadził swą ojczyznę i naród na skraj przepaści. Namiętna żądza władzy, chorobliwa ambicja i aktorski patos - znamionowały tego błazeńskiego Kaligulę, grającego rolę Cezara. Brakowało mu zawsze wielkości, która n.p. towarzyszyła Napoleonowi nawet w wygnaniu na św. Helenie.

Benito Mussolini urodził się w roku 1883. Z zawodu nauczyciel ludowy, należy do skrajnie lewych socjalistów włoskich. W roku 1912 jest redaktorem socjalistycznego dziennika "Avanti", jest zagorzałym pacyfistą, by w roku 1914 zdradzić socjalizm i stać się militarystą oraz zwolennikiem udziału Włoch w Wielkiej Wojnie. Wyrzucony z partii socjalistycznej, zakłada dziennik "Popolo d'Italia" propagując w nim faszyzm, elitaryzm i dyktaturę. Zorganizowawszy bojówki faszystowskie prowadzi je w liczbie 40.000 "w marszu na Rzym" i 28.10.1922 zdobywa siłą władzę, będąc od tego dnia aż do upadku faktycznym dyktatorem Włoch. Znosi demokrację i parlamentaryzm, wprowadza ustrój korporacyjny, "reformuje" stosunki społeczne, gospodarcze i kulturalne, tłumi opozycję rewolwerem, pałką i rycymusem. Przeciwników morduje skrytobójczo. Ofiarami jego są wybitni politycy jak Amendola, Matteotti i inni. Naród swój zakuwą w kajdany niewoli. Obniża stopę życiową społeczeństwa dla nadmiernych zbrojeń, miast wolności i dobrobytu daje narodowi widowiska, parady i mrzonki o "Imperium Romanum". Szermierz ekspansji kolonialnej napada w roku 1935 na Abisynię bez wypowiedzenia wojny. Udziela wydatnej pomocy gen. Franco - słuźalcowi Niemiec i Włoch - w jego buncie przeciw rządowi hiszpańskiemu. Wojna domowa w

Hiszpanii i zdławienie hiszpańskiej demokracji przez gen. Franco, jest w ogromnej mierze "zasługą" Mussoliniego. W roku 1939 podbija Albanie, bombardując lotnictwem bezbronne i spokojne osiedla albańskich górali. W roku 1940 w kilka dni przed upadkiem Francji, będąc przekonanym o klęsce sprzymierzonych, wypowiada wojnę Anglii i Francji sądząc, że bez walki i strat weźmie udział w podziale łupów. Faszyzm zawsze uważał Bałkany za sferę swych interesów. Stąd stały antagonizm z Jugosławią i Grecją. Gdy uderza na Grecję, rozpoczyna się seria klęsk włoskich. Bite armie włoskie przez walecznych Greków, ratuje z opresji i ostatecznej klęski - Hitler, uderzając na Jugosławię i Grecję. Kampanie afrykańskie są żalosnym sprawdzianem wartości faszyzmu. Hitler znowu musi pomagać swemu wasalowi, przedłużając tylko okres władzy Mussoliniego. Ciosy sprzymierzonych : Tunis i Sycylia, kończą karierę Duce, niszczą jego dzieło : faszyzm.

Warto porównać Mussoliniego z Hitlerem. Mussolini mówi o stuleciu faszyzmu, Hitler przepowiada tysiącletnią epokę narodowego socjalizmu. Mussolini marzy o imperium rzymskim, Hitler chce władzy swego "Herrenvolku" nad wszystkimi narodami świata. Pierwszy tyran już upadł, 21 lat panowania faszyzmu rozwiewa się w nicotą. Hitleryzm będzie miał krótszy, o wiele krótszy żywot, bo Duce ciągnie już za sobą do grobu o wiele większego zbrodniarza - Führera. W historii zajmie Mussolini niepoślednie miejsce: jedyny w dziejach świata dyktator, który zdobył i stracił wielkie imperium w rekordowo krótkim czasie.

My Polacy nie zapomnimy nigdy Mussoliniemu jego ustosunkowania się do Polski, którą z Włochami łączyły zawsze tradycyjne i przyjacielskie stosunki. Gdy w roku 1939 wojska nasze krwawiły się jeszcze z germańskim najeźdźcą, Mussolini dnia 23.9.1939 wyrzekł w Weronie te słowa : "Czas zakończyć wojnę i przystąpić do zorganizowania nowego pokoju, bowiem Polska przestała istnieć /La Polonia e liquidata/". A Polska istnieje i walczy, stojąc o krok od ostatecznego zwycięstwa i tryumfu. W proch i pył padł Benito Mussolini, morderca i tyran, hitlerowski gauleiter Italii i karnawałowy cesarz.

WIADOMOSCI I KOMENTARZE RADIOWE.

- Premier Mikołajczyk oświadczył w wywiadzie prasowym, że gdy nadejdzie godzina wyzwolenia, do walki staną liczne dywizje polskiej armii podziemnej, już zorganizowanej i oddanej pod komendę naczelnego wodza w kraju. Premier podniósł, że w kraju przygotowane zostały odpowiednie kadry do objęcia administracji.
- Niemcy ogłosili w całej Jugosławi i nagrodzie 100.000 marek w złocie za dostarczenie żywych lub umarłych generała Michajłowicza i przywódcy powstańców chorwackich Tito.
- Radiostacja watykańska w związku z wiadomością ze źródeł osi, jakoby Papież wysłał protest do prezydenta Roosevelta oraz wezwał charge d'affaires brytyjskiego i amerykańskiego - oświadcza, iż wiadomość ta jest fałszywa. Papież stwierdził, że w bazylice San Lorenzo zniszczeniu uległa tylko partia frontowa, natomiast krypta i grób Piusa IX. zostały nietknięte. Oświadczył, iż wierzy, że lotnicy amerykańscy nie zbombardowali bazyliki rozmyślnie, wyrażając

zarazem życzenie, by Rzym został ogłoszony miastem otwartym.

- Angielscy komentatorzy wojskowi i polityczni wyrażają przekonanie, iż Włochy są przed kapitulacją, zaś kapitulacja Włoch będzie załamaniem się frontu południowego podobnie jak w roku 1918, co jak wiemy zakończyło się rozbięciem monarchii austriackiej i katastrofą Niemiec. Uzyskanie baz we Włoszech - to wypędzenie Niemców z Bałkan i zniszczenie przemysłu wojennego w południowej Rzeszy i Austrii. Wrazie kapitulacji Włoch Hitler musi zastąpić swymi wojskami 30 dywizyj włoskich na Bałkanach i 6 we Francji, obsadzić Sycylię, Korsykę, Dodekanez i wyspy greckie. A to jest ponad możliwość Niemiec.

- Naoczny świadek zajęcia Palermo podaje, że ludność przyjęła wojska amerykańskie z entuzjazmem. Rozpoczęło się to jeszcze w Montreale. Ulice były tak zatłoczone, że trzeba było torować drogę jadącym czołgom. Ludność witała wkraczających Amerykanów flagami, ścisnęła ich za ręce, obdarowywała żywnością, wlewało im wino wprost do gardła. Ludzie klaskali i wołali bez końca "niech żyje Ententa". Żołnierzy obsypywano gałązkami migdału i wawrzynu, a jeśli który z nich rozumiał choć trzy słowa po włosku, zasypywano go opowiadaniem o tem, co ludność musiała wycierpieć. Opowiadano różne epizody z przeszłości klnąc na faszystów. Dawano im włoskie papierosy, by pokazać jak są niedobre. Wzajemnie żołnierze częstowali Włochów angielskimi i amerykańskimi. Była to największa sensacja, jaką korespondent przeżył w czasie wojny. Entuzjazm był tak fronetyczny, jakby witano sprzymierzeńców, ukochanych przyjaciół. Zewsząd rozlegały się krzyki "niech żyje Anglia, niech żyje Ameryka", a w manifestacjach tych brali udział żołnierze włoscy. Takiego przyjęcia spodziewać się można było - kończy świadek - w Atenach, w Warszawie lub Rotterdamie, nigdy zaś nie spodziewaliśmy się czegoś podobnego w stolicy Sycylii.

- W Bułgarii sytuacja ulega dalszemu naprężeniu. Parlament zwołany został na nadzwyczajne posiedzenie dla powzięcia środków przeciw narastającym aktom terrorystycznym. Były prezydent Sobranja Muszanoff atakuje rząd, głosząc konieczność wystąpienia z osi. Komisarz polityczny w Płowdiw Mikołaj Christoff został zanordowany. W Sofii wybuchły w środę rozruchy, wszystkie osoby znajdujące się na ulicy zostały aresztowane. W Albanii Włosi wycofują swe wojska. Akcja powstańcza oswobodziła tak duże połacie kraju, że większość Albanii jest pod panowaniem powstańców.

Z K R A J U .

- Jeden z niemieckich urzędów w Krakowie otrzymał od swej filii w Stanisławowie telegram, którego odpis podajemy w dosłownym brzmieniu: "W ostatnich dniach banda w sile 2 - 2.500 ludzi pochodząca z okolic Zytomierza na Ukrainie wtargnęła przez Podole do powiatu stanisławowskiego. Banda jest nadzwyczaj silna, znakomicie uzbrojona i składa się częściowo z aktywnych wojsk rosyjskich. Usiłowania niemieckiej policji zlikwidowania bandy są dotąd bez rezultatu. Zachodzi możliwość, że słabo uzbrojone nasze oddziały mogą ulec w walce bandyton. Jest mało prawdopodobnym, by banda potrafiła sforsować Karpaty, bowiem może zostać do tego czasu zniszczona. Należy się liczyć, że w najbliższych dniach położenie w naszym powiecie stanie się nadzwyczaj niepewnym. Zanotować należy dotychczas już wyrządzone szkody: wysadzenie mostu kolejowego na Dniestrze koło Martynowa, przerwanie linii kolejowej Lwów-Stanisławów, wysadzenie dwóch mostów kolejowych na linii Stanisławów-Stryj. Zniszczono szereg szybów naftowych w Bitkowie, okręg Nadwórna. Napadów na banki do tego czasu nie zanotowano".

- W sobotę 17. lipca za dnia 6 samolotów sowieckich bombardowało z wielkiej wysokości Rembertów pod Warszawą. Ciężka artyleria przeciwlotnicza ostrzeliwała je bez skutku. W Rembertowie znajdują się koszary wojskowe i fabryka amunicji.

- Dnia 19 i 20. lipca oddziały partyzanckie spaliły księgi, spisy i kartoteki w następujących urzędach guimnych pod Warszawą: Falenica, Wiązownica i Karczew. Gestapo bało się iść w lasy szukać partyzantów, przeprowadziło więc aresztowania wśród miejscowych chłopów.

- Niektóre rodziny w Krakowie otrzymały od swych najbliższych, przebywających w Niemczech na robotach zawiadomienia, że wśród robotników polskich przeprowadzany jest terrorem "dobrowolny" zaciąg do formacyj wojskowych. Komisje werbunkowe, złożone z oficera i podoficerów, obchodzą fabryki i baraki robotnicze, zmuszając upatrzonych robotników do wstępowania "na ochotnika" do wojska. Opornym grozi się obozem koncentracyjnym i innymi karami.

- Wszystkie niemieckie urzędy w G.G.o charakterze politycznym, wojskowym i policyjnym otrzymały tajny okólnik, w którym podaje się wskazówki na wypadek konieczności ewakuacji z terenów okupowanych. W wypadku otrzymania rozkazu ewakuacji należy zniszczyć wszystkie akta, zapiski, księgi i kartoteki, nie zostawiając najmniejszego śladu dotychczasowej działalności wspomnianych urzędów. Poufny rozkaz idzie dalej, nakazuje mianowicie likwidację ... urzędników Polaków, którzy wyróżniając się pilnością i sprawnością służbową, wprowadzeni byli do wielu tajemnic, dostępnych tylko dla Niemców. Wiadomość tę podajemy z pełną satysfakcją, dla "ucieszenia i uradowania" różnych zaprzańców i gorliwców, wysługujących się za ochłapy zbrodniarzem niemieckim.

NA FUNDUSI PRASY: Tab-20, Jaga-25, P. P.-25, W. Z.-20, Oświęcim-40, Mrówka-250, Klin przeciw endekom-50, Janek-50, Ka-te-40, Dziadzia-40, Rysiek-koperty.